

BROOSKET



Vad vi längtar..



BILDER: Birgitta Hjerthén

I denna tidning:

**Långläsning
om "Barlingboälgen"**

► Ronny, ordförande

”Nästa år då jä...lar”

Rubricitatet är taget från den ständigt unge Håkan M, och passar väl in på där vi är just nu! Nu gäller det att komma igenom pandemin och att vi kan blicka framåt!

När ni läser detta så har styrelsen och kommittéerna lagt verksamhetsplan och budget för 2021, där lever vi i tron att komma igång så smått. Vi kommer prel. att starta upp renoveringen av duschanläggningen, ett ganska stort projekt med stora insatser och där de ideella krafterna skall ro det i hamn. Det blir kursverksamhet o träningar, läger, resor, med mera och förhoppningsvis tävlingar (säkert restriktioner till att börja med), och som en riktig höjdare till avslutning då vi fått äran att arrangera finalen i Swedish Leage i samband med Helg utan Älg! Då hoppas vi att allt är

som ”vanligt” och räknar då med 1400–1500 startande/dag!

Som ordförande känner jag att jag inte tillfört något positivt för att driva föreningen framåt direkt, mest medverkat till neddragen verksamhet och varit försiktig för att inte sprida någon smitta vidare! Saknaden att verka för en bra och rolig verksamhet finns verkligen! Något man också saknar är kontakten med er medlemmar och att få umgås, kramas och vara en del i ert deltagande i klubbens olika delar. Därför kändes det extra roligt när ni antog utmaningen att på egen hand träna/motionera och leverera det till undertecknad på sms eller liknande, som utmynnade i ett lotteri! Helt fantastiskt att jag på många sätt fått vara delaktiga i ert friluftsliv!

Jag önskar er alla en God Jul och Ett Gott Nytt År!

Ronny Liljegren, Ordförande

Gotlands Bro OK

Box 1145, 621 22 Visby

Kinnerstugan, Tel: 27 31 70

Hemsida: www.gotlandsbrook.com

E-mail: info@gotlandsbrook.com

Innehåll och Text: Birgitta Hjerthén

Layout: Julia Key

Tryck: Mats Runander

Nästa nummer

Nästa nummer av Broosket ges ut i mars

► Stugkommitten

Vi har inte lyckats få ihop pengar till vårt planerade bygge av duschhus och tänker oss nu en renovering av det nuvarande huset. Vi planerar att börja med källaren. Där tar vi bort förrådet så hela planet blir tillgängligt. Vi höjer huset så vi kan isolera golvet och få in golvvärme. Förhoppningsvis kan vi börja på nyåret och bli klara framåt sommaren. Om det går som planerat kan vi sedan ta övervåningen nästa höst/vinter. Men det här är något vi alla måste hjälpas åt med. Vi återkommer med tider då man kan komma och delta i arbetet. Om det blir träning med dusch använder vi Sune och Ville så länge.

Vi planerar inte för stugvårdar i vinter men om det kommer nya corona-direktiv ber vi om hjälp då också.

Grattis säger vi till:

Helge Gardelin	80 år	6 februari
Sven-Olof Westfält	70 år	4 januari
Susann Hägg	60 år	2 februari
Anna Hane	50 år	11 januari
Henrik Reintz	50 år	7 februari
Nils Holm	50 år	1 mars
Edvin Nilsson	20 år	7 februari
Olle Tomell	10 år	21 december
Liv Nyström	10 år	9 januari
Erik Westerlund	10 år	23 februari

► Swedish League

I oktober 2021 kommer hela svenska eliten till Gotland för att göra upp om vem som är bäst över hela säsongen. Vi hoppas det, corona, corona.

Vårt Helg utan Älg är då även sista deltävlingen av Swedish League. Det är Svenska orienteringsförbundet som önskat att Bro OK ska stå som arrangör. Då kommer de alltså, Tove Alexandersson, Gustav Bergman...hela klabbet.

Planeringen har kommit igång med tävlingsledarna Ann-Sofi Lindskog och Ulf Nilsson i spetsen. Till vår hjälp har klubben också en arrangemangsscoach utsedd av SOFT, Roland Nilsson, till vardags i SOK Viljan, Oskarshamn.

Tävlingarna ska avgöras på samma plats där 3-dagars 2020 var tänkt att hållas, vid Othemmars i Othem.

Från SOFT är det sagt att Swedish League-finalen SKA avgöras, om coronaläget tillåter. Det innefattar klasserna DH18, DH20 och DH21.

Vi hoppas så klart att även den traditionella massmönstringen Helg utan Älg ska kunna avgöras med sedvanlig klassindelning, parallellt elitloppen.

Banläggare är Brent Key, Mattias Westfält och Stefan Wittman, vilka har ett digert jobb framför sig. Swedish League omfattas av särskilda regler, såsom exempelvis uppvärmningskarta, egen startplats och dessutom ska möjlighet för tv- eller webbsändning ges i terrängen.

Swedish League avgörs via långdistans på lördagen och en förkortad långdistans på söndagen, där tillämpas jaktstart, först i mål vinner och är då säsongens bäste orienterare i respektive åldersklass.

Hypotesen i planeringen är omkring 2000 startande, vilket kommer att kräva en god insats från klubbens medlemmar. Mycket jobb, men roligt jobb.

Tillsammans ska ge se till att svenska eliten, kanske även med internationella inslag, får uppleva årets bästa tävling hos oss på Gotland.

Magnus Ihreskog

► Årsmöte 2021

I rådande pandemitider så avvaktar vi med att kalla till årsmöte. Om möjligheter öppnas så vill vi helst få till ett fysiskt årsmöte, men om det är omöjligt så kommer vi att kalla till årsmöte digitalt! Just nu är det inga planer på att genomföra någon årsfest, alla festligheter pausas av förståeliga skäl tillsvidare.

► Och dessa ungdomar vinner en pokal!

Riktigt roligt att vi får dela ut 13 tävlingspokaler även i år, hela 8 nya namn in på listan! Det blev lite annat än vad vi hade tänkt oss med tävlingar, så vi bestämde att priset tilldelas de ungdomar under 12 år som startat i minst en gång på de 5 tillfällen som fanns. Pokalerna delas ut någon gång under våren 2021.

Vinnare 2020:

Emil Björksved	Hanna Eklund	Samuel Eklund
Svante Gustavsson	Emmett Key	Lewis Key
Brian Lökvist	Lucas Nyström	Lova Nyström
Axel Röös	Sigge Svangren	Albin Tjernby
Jacob Tynvall		

► Ungdomens 10-mila 1992

Det var tänkt att Bro OK skulle fira sitt 50-årsjubileum den 22 augusti 2020. Firandet fick bli digitalt. Medlemmarna uppmanades att skicka in bilder och minnen från åren som gått. Då dök det upp ett foto från Ungdomens 10-mila 1992. Enligt en kommentar kom Peter Skalberg in som tredje man på första sträckan. Jag blev nyfiken på bilden som publicerades på Bro OK:s Facebook-sida. Därför har jag sökt upp ungdomarna som nu hunnit bli mogna kvinnor och män i 40-årsåldern.

Vad minns du från denna tävling?

Vilken är din relation till orientering idag?

Övre raden från vänster:

Samuel Suderbys (Samuelsson) Sträcka 6

Jag var 16 år då. Jag minns att vi åkte på läger efteråt. Men annars kommer jag inte ihåg något från tävlingen.

Men en gång orienterare, alltid orienterare. När jag träffar på en orienterare har vi alltid något att prata om, det är trevligt. Jag köper Naturpasset när jag är hemma i Huddingetrakten. Cykla Mtb är också något jag sysslar med. Eftersom jag är på utlandsuppdrag för Scania i München, är det cykling i alperna som gäller nu. Jag har ett år till på kontraktet, det kan bli förlängt.

Johan Fordal Sträcka 10

1992, då var jag 16 år. Vilka var med? Var det då jag stämplade fel, eller var det på 25-manna?

(Johan återkommer någon dag senare när han grävt i minnet.)

Tydligaste minnet från 10-mila detta år var nog just att Peter kom in ”för” tidigt, minns paniken i växlingsfällan då vi inte var beredda. Kollade lite fler bilder på FB



BILD: Helene Eklund

och framför allt träskfotbollen väckte en hel del minnen. Minns att jag, Joakim, Peter och Ronnie blev inspirerade och började med en ”träskbana” runt Kinnerstugan som vi körde på torsdags-träningarna. Var en sträcka runt stugan som gick genom de värsta snåren och de dygaste sankmarkerna som vi körde varv på varv. Kommer ihåg att Bengan (vakt-

mästaren) inte var helt nöjd med denna träningsform.

Tyvärr har jag ingen koppling till orientering idag. Jag slutade abrupt vid 20 års ålder. För mig är det antingen eller, satsa stenhårt eller inte alls. Det blev studier och militärtjänst och ingen orientering. Jag blev inkallad på 25-manna en gång, då var jag i ”dåligt skick”. Numera är det Extremsport som gäller för mig. Klättring, paddling, skidor(ej längd) m.m., jag har nog inte tagit ett löpsteg på 20 år.

Tobias Grundell (Eriksson) Sträcka 5

Jaha, om jag kommer ihåg något? Ja, vi bodde i militärtält! Och det var roligt med alla kompisar. Vi var ju ett gäng som umgicks ganska mycket, träningar, läger, resor.

Nu för tiden springer jag kanske en tävling om året, men jag gör det för Bro OK så klart. Om jag behövs i 25-manna laget så ställer jag upp. Jag bor nära Järvafältet, så det händer att jag plockar Naturpasset-kontroller. Det kan hända att jag tränar med syster Thereses son Max som är aktiv i Järfälla OK. Annars blir det mest slätlöpning på egen hand. Målet för 2020 var 250 mil, och det har jag gjort. Springer någon mara eller halvmaran per år. Annars är löpningen min avkoppling.

Annika Johansson (Skalberg) Sträcka 7

Jag kommer i stort sett inte ihåg någonting från den tävlingen. Det enda jag kommer ihåg var att det var mitt sjunde och sista Ungdomens 10-mila och på ungdomens fick man alltid tygnummerlappar. Dessa hade jag sparat från alla år så jag hade specialsytt ett par orienteringsbyxor till det året, där jag hade sytt på alla tidigare nummerlappar på framsidan av bena, tre på varje ben. Väldigt snyggt!

Idag är jag inte särskilt aktiv inom OL. Under 2019 blev det ett par miniknat med sönerna 6 och 3,5. Jag är medlem i Bro OK, men OK Rodhen (Östhammar Uppland) ligger nära till hands om jag skall göra comeback. Jag vill gärna komma igång och träna igen. Jag springer 25-manna när ”klubben kallar”, men 2016 var nog senaste gången.

Jonas Blomér Sträcka 4

Jag sprang en rak sträcka 5 eller 6 kanske. Jag var 14 år, minns inget direkt. Jag såg den där bilden och vi snackade om det i somras, jag och pappa Thomas. Kommer ihåg att Peter gick väldigt bra på första sträckan.

Jag imponeras av att se OL på TV. Egna intresset är begränsat, det var nog 10 år sedan sist. Men vem vet, jag kanske återkommer till OL. Jag har varit med på några klubbkavlar, det var kul. Att förlora är aldrig kul, klubbkavlarna gick ju ut på att ha många deltagare i laget.

Marie Fordal Sträcka 8

Kunde jag ha sprungit natt? Det vet jag att jag gjorde någon budkavle. Jag var alltså 13 år. Mamma har sparat tidningsurklipp, där kanske det finns något från den tävlingen.

Tyvärr är det inte så mycket orientering för min del, ingenting faktiskt. När jag flyttade från Gotland för 20 år sedan, tränade jag lite med OK Ravinen. Nu för tiden tränar jag sex dagar i veckan, t.ex. rullskidor, cykling, gym, yoga, paddling. När jag är på Gotland blir det kite-surfing. Men jag kan tacka orienteringen för att jag tycker att träning är ett sätt att umgås. De kompisar som jag träffat genom idrott är fortfarande fina vänner.

Fortsättning följer ►►

Nedre raden från vänster:

Ronnie Samuelsson Sträcka 2

Jag har sprungit ganska många U-10mila, så jag har inga speciella minnen från detta året. Jag var 6:a in till växling en gång, det kanske var då.

(Ronnie återkommer nästa dag med nya uppgifter efter att ha rådfrågat Google.)

Det var den gången det gick riktigt dåligt för mig. Enligt resultatet var Peter inne som 12:a (trodde också han var ännu högre upp) och jag kommer ihåg att det gick bra de första kontrollerna, men sen gjorde jag en riktig tabbe och sprang bort mig totalt på typ 4:e kontrollen, fick för mig att de andra hade fel och jag hade rätt. Kom tydligen in som 110:a... 1994 däremot gick jag ut som 7 in som 14 och -95 ut som 7 in som 4, så jag kom inte ihåg helt fel i alla fall men det var fel år...man förtränger väl lättare de dåliga prestationerna.

OL är kul, och det är inte så många år sen jag var med på 25-manna. Men orienteringen krockar med vår- och höstbruk (driver Suderbys i Bro tillsammans med broder Dennis). Vi får se vad som händer.

Joakim Westfält Sträcka 9

Jo, jag såg den där bilden på Facebook. Det var ju kul att se. Men jag kan inte påstå att jag minns något från tävlingen. Jag tävlade ganska mycket på fastlandet på den tiden, det var en häftig känsla. Jag minns en omstart, men det tror jag var 25-manna. Då gick det riktigt bra för klungan sprang fel och jag sprang rätt.

Jag slutade med OL i 20-årsåldern för att satsa på fotboll. Jag har sagt i snart 20 år att jag kanske skall göra comeback, så man vet aldrig. Min sambo Helena gick vuxenkurs 2019 och då var jag med och skuggade lite. Det är ju faktiskt kul när man är med.

Peter Skalberg Sträcka 1

Det var mitt sista år när jag var 18 år. Jag var trea in på första sträckan. Jag var med i täten hela tiden, men det kan ha varit gafflat på slutet. Var ca halvminuten efter tror jag. På den tiden var jag mycket löpstark, men jag var ingen hänglöpare. Jag gjorde en hel del av orienteringen där i täten.

Just nu vill jag mer än jag kan. Pga ryggproblem är jag inte så aktiv med OL just nu. Men jag är definitivt aktiv i klubben. Tävlingsledare för 3-dagars ett antal gånger och så är jag medlem i stugkommittén. Jag är någon slags alltiallo där, gör vad som behövs. Och nu i höst har jag faktiskt varit med på tisdagsträningarna några gånger.

Tyvärr Peter, officiella resultatlistan säger att du var 12:a in till första växling. Men det är bra det också. Laget slutade på 70:e plats efter lite upp och ner.

Daniel Wigström (Pettersson)

Den ende i gänget som jag inte lyckats få tag på. Men enligt resultatlistan sprang Greger Westerlund, Svaide sträcka 3, så Daniel var troligen reserv.

Helene Eklund (Nilsson) har tagit bilden och var också lagledare, 23 år gammal. Helene har inte heller några starka minnen från just denna gång "Vi åkte på ganska många resor." Det fanns militärtält att sova i, men lagledaren var enligt egen utsago aldrig där. Ganska säkert är att gänget åkte på läger efteråt, och kanske besökte de också Liseberg.

Birgitta Hjerthén

► Karl-Erik Hammarström

”Barlingbo-Älgen”

Ingrid Hammarströms berättelse, tidningsartiklar och resultat hämtade från tre av Karl-Eriks många tidnings-urklippspärmor samt skribentens egna reflektioner

Ingrids berättelse: Min make Karl-Erik Hammarström föddes den 28 maj 1931 och avled den 19 juni 2008, av en hjärtåkomma. Uppväxten skedde vid Enbjenne gård i Barlingbo. Farfadern köpte gården 1918. Vi träffades i samband med att jag följde med min syster Kerstin Nyberg ut på orienteringstävlingar. Hon tyckte att det var tråkigt att stå där ensam och vänta på att hennes make Folke Nyberg skulle komma i mål, hon ville gärna ha sällskap och då frågade hon mig om jag ville följa med. Jag var bara 14 år de första gångerna. När Kerstin och jag stod där och väntade, så kom även andra orienterare flåsande mot målet och en av dem alla var Karl-Erik. Vi kom att prata med varandra allt oftare. Tycke uppstod och vi gifte oss i Visby domkyrka den 18 maj 1960. Då var jag arton år gammal. Vi fick fyra barn och nu har jag fyra barnbarn.

Karl-Erik spelade fotboll både i Barlingbo och när han låg i lumpen på I 1 i Stockholm på Ulriksdal, vid Militärpolisen. I lumpen ingick även att de skulle lära sig att hitta i skog och mark, det gillade K-E.

Det var härligt att se K-E springa. Han

liksom ”flöt”, ”flög” och forsade fram som en älg över markerna, därav namnet ”Barlingbo-Älgen”. Jag minns särskilt en gång när vi var ute vid Tjelders och det regnade. Han gillade alltid ruskväder och det var så roligt att se honom komma rusandes mot målet. En gång skrev en skribent följande om honom i tidningen: *”Karl-Erik var som en susande fjällvind, som ven fram mellan skärmarna”!*

Vid ett tillfälle stod det i tidningen dagen efter tävlingen, att slutmannen Karl-Erik varit snabbare än Slitetåget då han passerade mållinjen vid en budkavleorientering. Målet var vid Thule järnvägsstation.

K-E orienterade och tränade mycket, och han hade ett stort intresse för sporten, under sin aktiva tid på 50-talet. Träningen skedde på kvällarna efter att ladugårds-sysslorna var avklarade, men det tyckte inte min svärmor om, för hon var nog med att gården och djuren skulle skötas väl. Grannens hund borta vid Trullunden ”hjälppte” ofta K-E med träningen, då han sprang i skogen där. Hunden sprang oftast fritt, och den lydde inte när husse kallade på honom.

På nattorienteringen ”Bysen” i Boge 1958 sprang Karl-Erik in i ett taggtrådsstängsel och trasslade in sig riktigt ordentligt, när han skulle ta sig över ett dike. Låret och knäet revs sönder. Han fick en tynntag i knäet och han såg rent förskräcklig ut när han kom i mål. Blodig och dan, men han tog sig i mål ändå! Dagen därpå fick K-E uppsöka sjukhuset.

Fortsättning följer ►►

Han fick stelkrampsspruta, smärtstillande medel och penicillin orderades för resten av veckan.

Karl-Erik rev sönder sig jämt, han hade alltid väldigt bråttom och han gav sig nästan aldrig. Hans ben var alltid fulla av ärr, rivsår och andra märken. (På gamla tidningsurklipp syns det tydligt att det inte var heltäckande klädsel som gällde, utan korta idrottsbyxor.)

En gång höll han på att drunkna i Dubbes vät vid Svaide i Follingbo. K-E skulle ta sig tvärs över väten, för att vinna tid, i stället för att springa runt den. Plötsligt kände han att han sjönk mot botten och sögs neråt, då han kommit en bit ut i väten. Då gav han upp och vände om, annars hade han sjunkit ner i dyn och förmodligen inte klarat sig därifrån för egen maskin.

Han hade alltid full fart då han var i skogen och tävlade. En gång sprang han Korpen med våra båda tjejer, och på upploppet skulle det ju gå undan, så han tog en tjej i var hand och gav järnet. Den ena av dom sa, då hon kom i mål, att hon sagt till pappa: - ”Jag orkar inte längre, nu dör jag!” – ”Jo, jo”, sa pappa bara och fortsatte i samma fart!

Den främsta meriten var väl Gotlänningens Mästartröja, vilken han vann 1957. Då utsågs han och korades till Gotlands främste manlige orienterare på Tröjfesten tillsammans med Beata Hermansson.

När Magne Pettersson tilldelades tröjan på Tröjfesten 1958 och K-E kom tvåa skulle han ändå få en blombukett. Det var så mycket folk på festen, så K-E fick krypa under bordet för att komma fram till prisutdelningsceremonin för att få sina blommor. En kommentar då: - ”Att K-E skulle vara den förste som hamnade under bordet, ”Han” som aldrig tog något starkt”!

Karl-Erik var inte med för att vinna, han

bara trivdes med att ta sig fram i skogen och han hade lätt för att orientera och läsa karta. Och han visste att det var givande att idrotta. Prissamlingen var stor, det blev många medaljer och pokaler, och även en del nyttföremål. Men våra barn fick leka med medaljerna så de finns nog inte kvar. Mästartröjan använde han länge, men då den var utsliten, så brände han den. Jag tyckte han kunde ha sparat märket som satt på ärmen, men svaret blev: - ”Tänkte inte på det”.

Största anledningen till att K-E slutade med orientandet var att vi tog över gården efter att vi gifte oss 1960. Min svärfar avled 1961 i en hjärnblödning, vid 61 års ålder, och sen tog vi över hela ansvaret. Först arrenderade vi gården och sedan köpte vi den. Det blev allt mer arbete. Vi hade kor, grissuggor och då tjejerna blivit lite större, även några russ. Intresset för korna var stort och K-E var en riktig ”kogubbe” ända ut i fingertopparna.



BILD: Ur Arkivet

Ett axplock av resultat och artiklar hämtade ur tre av K-E:s många gedigna tidningsurklippspärmar:

KM 1954: Nr 1, tid 1.18,33. För den förnämsta prestationen i Seniorklassen svarade Karl-Erik Hammarström, Bro SK med ett smått fantastiskt lopp. Han trivdes alldeles ypperligt och avverkade de 11,5 km med en kilometertid på ca 6,25 min. Visserligen var större delen av banan lätt-löpt, men när man ser att tvåan Magne Pettersson blev slagen med 16 minuter utan att göra någon bom att tala om, måste man buga sig för Karl-Eriks prestation. Han är en idrottstyp den långa och kraftige Brolöparen och inte helt utan temperament. En grabb att hoppas mycket på i fortsättningen.

Vårträffen 1955: Nr 1. K-E från Bro snabbast till skogs i solig vårträff! ”Raka spåret” tog Karl-Erik Hammarström, som trots en malör i början av banan tangerade idealtiden och vann enligt tipsen före sin klubbkamrat Sven Löfgren med dryga minuten. K-E tyckte att det var försmädligt med blundern och han förlorade säkert 5-6 minuter på felsteget men hans hästkondition - tränar ibland upp till fyra ggr i veckan – och hans luktsinne på röda skärmar förde honom till seger. Och inte nog med detta, bättre i kampen om Gotlänningens Mästartröja kunde han inte börja. Det var den trevligaste banan på mången god dag. Vilken bra bana! Kartan 1: 50 000-delen stämde precis, uttalade sig K-E till tidningsreportern.

Natt DM 1955: Nr 1. Tid 2.20,50. Stort manfall i orienterarnas natt-DM! K-E Hammarström segrade. 43 seniorer ställde upp vid Krämplösa i Hejde, men bara 15 kom i mål vid Hemvärnsgården i Väte på den 13,1 kilometer långa banan.

Romalunken 1956: Nr 3. ”Spårtävling”! På grund av snön räknas inte tävlingen i kampen om Mästartröjan. Redan vid samlingsplatsen stod det klart att dagens tävling skulle gå i de högre startnumrens favör och att de lägre icke hade någon chans att placera sig i toppen på prislistan på grund av spårnsnön. Snön låg under den större delen av banorna över halvmetern djup. Frågan är väl om inte dagens prestation gjordes av K-E Hammarström. Han startade bland de främsta och var först i mål och blev trea i slutprotokollet, slagen med 4 minuter av segraren Mats Hermansson. Starkt gjort!

2-dagars 1956 ”Orienterarnas kraftprov”: Nr 1. Drygt tre och en halv timme tog det för den urstarke Bro-mannen att avverka de tre milen mellan Björke i Norrlanda till Sysne i Östergarn.

Allklubbars 1957 i skogarna mellan Gothem och Norrlanda, 14,2 km på 1.34.40: Nr 1 K-E var en snabb segrare med en god löpkondition. I och med den här segern har K-E ena armen i årets mästartröja.

2-milen 1957 i Gerum, en rekordsvår tävling. Bara 11 av de 30 seniorerna klarade av banan. Kontrollerna vart svåra och terrängen svårforcerad. Folke Nyberg och Pelle Blomér var banläggare: Hammarström bröt 2-milen men blev ändå tröjmästare, ingen av tröjkonkurrenterna lyckades vinna, vilket var nödvändigt för att beröva K-E tröjan. K-E som nu är klar för tröjsegern hittade inte första kontrollen och gav upp letandet. Det berodde delvis på att han hade en svårartad varbildning på ena smalbenet. Det var säkrast att låta hälsan gå före tyckte K-E.

1957 blev Karl-Erik årets Tröjmästare, 26 år gammal. ”Barlingbo-älgen” är en fighter med färg och en kraftig bjässe på 87 kilo. Han har under flera år varit en av öns främsta orienterare. Han började med orienteringen som artonåring. Under året i år har han vunnit sex av de tretton stortävlingarna, nämligen Fyrklubbars, Höstträffen, Dag-KM, Natt-KM, sista sträckan i budkavle-DM och Allklubbars. Dessutom kom han tvåa i Vårträffen och Tjelvarloppet, fyra i Romalunken, Lysmasken och Bysen. En förnämlig serie!

Tröjfesten blev en fest i den gamla goda, hurtiga stilen och röda lyktor visade vägen till Havdhems bygdegård. Arrangörer var Bro SK och Havdhems IF. Kvällens huvudfigurer var Karl-Erik Hammarström och Beata Hermansson, bygdens egen kända idrottsflicka. De båda fick motta varsin Mästartröja som tidningen Gotlänningen skänkt. Massor med blommor, tal och hurrarop kom också de båda till del. Erik Forslund från Gotlänningen gav de båda rosor i sitt gratulationstal och hoppades att de skulle bli lika framgångsrika i att finna snabba och riktiga vägar på livets karta som de varit i att hantera kartan i orienteringstävlingarna.

Dag DM 1958: Nr 1. K-E blev gotländsk mästare. Han gick snabbt och säkert på den 13,7 km långa banan och noterade den finfina tiden 1.40,12. K-E har kommit i gammalt gott slag efter att ha varit skadad under vårsäsongen.

Bysen 1958: Nr 4. K-E hade oturen att bli skadad på lördagskvällen, då han på sträckan mellan tredje och fjärde

kontrollen sprang på ett taggtrådsstängsel. Han hade väldigt svårt att gå efter tävlingen, varför tidningen kontaktade honom på söndagskvällen för att höra hur det stod till. – ”Det är nära nog uteslutet för mig att starta i Natt KM”, sade Karl-Erik. ”Jag var tvungen att besöka lasarettet idag, då värken var mycket svår”. Taggtråden hade rivit upp benen från knäna och upp till låren, så han fick stelkrampsspruta, smärtstillande medel och skall ha penicillin hela veckan. Tidningen beklagade den sorgliga nyheten och hoppades på att K-E snart skulle krya på sig.

Vårträffen 1959: Nr 1. K-E vann klart elitklassen och det var förmodligen bara den första i raden av storsegrar detta år. Den reslige K-E rusade med älgkliv genom den 13,3 km långa elitbanan på tiden 1.26,01. Konditionen höll fint och det var bara att ösa på i markerna. Det blir svårt för öns orienterare att hindra ”Barlingbo-älgen” från att bli orienterarkung i år och alla vet ju hur bra den gode Karl-Erik kan vara när han sätter den rätta sidan till. För mig klaffade praktiskt taget allting på 1:50 000-kartan, sade segerherren!

Budkavle-DM 16 augusti 1959: Bro SK segrade. Hammarström gick snabbt och säkert som vanligt på den 14 km långa sista sträckan. Ingen kunde hejda honom, som efter en i stort sett miss-fri löpning kom in på den gamla banvallen snabbare än vad Slite-Roma-tåget gjorde förr i världen. ”Loket” Hammarström hissades av överlyckliga klubbkamrater framför stationshuset vid Thule. Deltagare i Bros segrande lag var Ville Malmqvist, Anders Nilsson, Evert Nilsson, C- H Pettersson och Karl-Erik Hammarström.

Expressen, Puttriga paraden och en av gotlandstidningarna: En gång var Sture Jonsson och Karl-Erik Hammarström på en SM-orientering på fastlandet i trakten av Hälleforsnäs och Örebro. De hade kommit till fastlandet för att visa att gotlänningar visst inte är så dåliga på att orientera på fastlandet, som folk tycks inbilla sig. – ”Det var rena berg- och dalbanan, men så var det också i Bergslagen”, sa K-E. ”Banan betecknades av de verkliga storfräsarna som jättesvår, så vad skulle då en annan säga? Det var skarpa bergsknallar omväxlande med sankna myrmarker, och termometern visade på minus 8 på söndagsmorgonen”. K-E kom på 97: plats och Sture någonting på 100. När de skulle åka hem satte de sig på fel buss, och åkte åt alldeles fel håll, än vad de tänkt sig. Och när de hoppade av bussen och skulle åka mot Stockholm med tåget, så kom de mycket riktigt åt fel håll då också. De kom till Stockholm på måndagsmorgonen efter en lång natt på järnvägsstationer i Hälleforsnäs, Kristinehamn, och Laxå, vid läsning av kommunikationstabeller, med hjälp av pannlyse och kompass. Till slut så kom de i alla fall med ett flyg som gick till Visby på måndagsmorgonen. Båda tyckte att det trots allt inte var så lätt att orientera på fastlandet. – ”Men det är roligt att komma över på fastlandet och träffa andra orienterare”, ansåg K-E, ”så vad gör det att det gick dåligt, huvudsaken man fick vara med”, tyckte en nöjd SM-deltagare, trots motigheterna.

Karl-Erik var även aktiv i Bro SK:s styrelsearbete. Vid årsmötet 1954 (1955) nämns bland annat att han var idrottsplatschef, medlem i friidrottsstyrelsen och i idrottsplatskommittéen samt idrottsmärkeskontrollant.

Skribentens egna reflektioner:

Äras den som äras bör! ”Barlingboälgen” Karl-Erik Hammarström var en träningsflitig och talangfull orienterare och friidrottare. Han kunde både springa fort samt omsätta verkligheten mot kartan på ett mästerligt sätt. Vilken enorm glädje och kärlek han hade till sporten! På hans aktiva tid var det mestadels 1:100 000 delskartor som gällde. Tänk om K-E ändå hade haft tillgång till våra fantastiska 1:7 500-delskartor! Tänk om han hade deltagit på O-ringen och massvis med andra tävlingar på fastlandet och i övriga världen! Tja, Tänk om! Han kunde ha blivit en av Sveriges och världens bästa orienterare! ”Årets orienterare 2020” i Sverige, världsmästaren Gustav Bergman springer inte heller orientering för att vinna en massa priser. Han springer framför allt för att han tycker att det är så fantastiskt roligt, precis som Karl-Erik gjorde.

Allting har sin tid! Karl-Erik och hustrun Ingrid valde att ta över ansvaret för gården och arvet efter fadern och farfadern vid Enbjenne i Barlingbo samt de fyra barnens uppväxt. Gårdens huvudsakliga inriktning var kor och grisar. Detta är som de flesta vet mestadels intressant, krävande och inte minst bundet. Efter orienterandet blev Karl-Erik sedermera känd som ”kogubben” K-E. Han blev i många år belönad för högst avkastande SRB-mjölkkobesättning på ön, och för fina avelsdjur både inom nöt- och svinproduktion.

TACK Ingrid Hammarström för att jag har fått lära känna din make via din berättelse och alla tidningsurklippen!

Karin Mårtensson

► Carita -vägen hem

Denna gång är jag nyfiken på Carita Thorén, 29 år. Uppvuxen i idrottsfamiljen Hansson från Bro. Med åtta syskon var det mycket tävling hemma. Carita har provat flera idrotter, men valde att satsa på tyngdlyftning. Mycket har skrivits om hennes framgångsrika karriär i denna sport. Men nu snackar vi orientering.

När kom du i kontakt med orientering första gången?

Det var 1999 tillsammans med syster **Benita** (numera Månsson, Hagaby GOLF). En kompis till oss, **Malin Stenström**, tyckte att vi skulle testa. Och så hamnade vi i Bro OK. Malin, som du mera är känd som journalist, slutade enligt henne själv "för att vi blev så duktiga". Det skiljer 15 månader mellan mig och Benita (som är äldst). Men vi gjorde allt tillsammans, vi var nästan som tvillingar. Vi var varandras trygghet, vi delade på kompisar och idrotter. Vi har provat på friidrott, orientering, tyngdlyftning, fotboll, skidor. Jag höll på med OL tills jag var 14 år, sedan blev det tyngdlyftning där jag nådde europaeliten.

Ja, "Benitaåcarita" var ju ett begrepp. Men Benita blev orienterare, där delade ni på er.

Benita var lite försiktigare av sig, jag slog henne i allt. Men så växte hon upp och blev bra på OL. Hon slog mig på en tävling i D14, det blev en slags vändning. Jag valde tyngdlyftningen, kände någon

dragning till att vara stark. Att vara stark som tjej utan att vara "biffig", visa att det går att komma långt med bra teknik och vara noga med detaljer.

Hur var det med de andra syskonen, var det konkurrens mellan er?

-Alla har gjort olika saker och blivit bra på det. Allt har varit tillåtet i familjen. Våra föräldrar har låtit oss prova allt vi velat. Hemma spelade vi mycket brännboll, vi var ju så många så vi fick ihop två lag. Vi cyklade också mycket och byggde egna hinderbanor.



BILD: Carita Thorén

Har du gått idrottsgymnasium?

-Ja, jag var ensam elev på tyngdlyftning i Visby. Men mycket gjorde ju alla idrottsgymnasieelever tillsammans. Jag tränade sjukt mycket då. Det blev 10-11 pass per vecka, då la jag grunden till fortsatt satsning på tyngdlyftning. Året efter gymnasiet var jag kvar på Gotland. Jobbade i butik och fortsatte träna. Jag insåg att det inte funkar att jobba och elit-satsa, så 2011 flyttade jag för att plugga. Jag har alltid haft lätt för att plugga, så det var inga problem att kombinera med elit-satsning. Det går ju att styra sin tid själv i ganska stor utsträckning.

Har du alltid varit en vinnarskalle?

-Ja, så är det nog! Men det har väl ändrats lite med åren. Förr blev jag deppig om jag förlorade. Inte riktigt så idag.

Så det blev nio år på fastlandet, hur ser ditt liv ut idag?

-Jag är gift med Joel och har en hund som är med mig på löppassen. Vi bor i Hemse och jag jobbar som lärare i Havdhem. Jag tränar åtta pass i veckan, som f.d. elitidrottare är det inga problem med disciplinen. Det blir fyra löppass, två styrke på Visby Atletklubb och två pass cykel.

Jag har hört att du springer till jobbet, stämmer det?

-Ja, jag har 11,5 km till jobbet. Fyra dagar cyklar jag, men det är för kort för att räknas som träning. En dag i veckan springer jag f.d. järnvägen mellan Hemse

och Havdhem. Tur och retur räknas som ett pass. Jag startar kl. 06 med pannlampa och ryggsäck. Skolan börjar 07.45 och då skall jag vara duschad och klar.

Jag minns att Benita skulle få pris som Bästa D12 på Tröjfesten/OL-galan och därmed inte behövde betala inträde. Du sa då "det är mitt mål att gå gratis på Tröjfesten". Är det fortfarande ett mål?

-Det minns jag inte att jag sagt, och det har inte hänt vad jag kommer ihåg. Men att vinna Tröjan hade verkligen varit kul. Jag skall försöka i alla fall!

I en annan intervju har jag läst "Hela mitt rum var dekorerat med medaljer". Hur förvarar du dina priser idag?

-Just nu är allt nerpackat i kartonger, i väntan på att hitta ett hus. Vi vill gärna bo på en gård på södra Gotland. Jag vill gärna ha djur, höns absolut, kanske lamm och tjurar också. Och då vill jag visa upp min prissamling. Det är inte för att skryta, utan för att jag är stolt över vad jag har gjort.

Så måste jag ju ställa den mest klassiska av alla idrottsintervjufrågor:

Hur känns det....

....att komma tillbaka till Bro OK?

-Det är jättekul! Mitt i Corona är det ju lite speciellt. Men det var ett självklart

Fortsättning följer ►►

val, orientering är kul, jag gillar skogen. Och att gå till någon annan klubb skulle jag aldrig kunna tänka mig. Klubben har betalat för alla mina resor och upplevelser, nu kan jag ge tillbaka. Jag kan t.ex. hjälpa till med sådant jag är bra på, träning. Kul att komma tillbaka och se att allt och alla ser exakt lika dana ut som senast jag var aktiv i klubben!

Caritas återkomst till orienteringen resulterade i denna DM-svit: Inledde lite skakigt med 8:e plats på DM Medel, redan dagen efter var hon 2:a på Lång, 3:a på Natt-DM och en snöplig andra plats på DM Sprint. Med lite mera OL-erfarenhet i bagaget är det nog inte omöjligt att Carita kommer in gratis på OL-galan en vacker dag!

Birgitta Hjerthén

► Anders blickar tillbaka

Hur fungerade egentligen våra arrangemang för 50 år sen? Långt innan datorstödet gjorde intrång.

Jo, det kan man undra?

På 50- och 60-talen hade vi väldigt schematiska kartor i skala 1:100000 och från mitten av 60-talet skala 1:50000 som man hade med sig till tävlingen, där det angavs kartvikning och man ritade in själv sen ner med kartan i kartfodralet! Så jag väljer att beskriva arrangemang när vifått moderna handritade kartor.

Första kartan med vit skog ”Kronvald” i Eksta i skala 1:25000 togs i bruk 1968.

1969 arrangerades första 3-dagars gemensamt av klubbarna på Gotland med första och tredje etappen i Lickershamn medan etapp 2 ägde rum på Kronvalds-kartan. 350 deltagare.

Jag skall försöka förklara hur vi jobbade.

Kartan ritades utan GPS och oftast bara med ett flygfoto som grund.

Renritning skedde på ett ljusbord med tusch och gnuggisar i sex olika skikt. Ett skikt för varje färg. Sen trycktes kartorna i tusental för nyttjande under flera år.

Inritning av banor skedde med nån simpel ritmall med enbart ringar. Vi ritade in kontroll för kontroll. Bana efter bana. Drog strecken och besiffrade karta för karta.

Kontrollbeskrivning skrevs i klartext bana för bana.

Startkort skrevs för hand med namn, klubb, klass och starttid.

Karta, startkort och kontrollbeskrivning

stoppades i plastficka.

Startlista skrevs med vanlig skrivmaskin och skickades till klubbarna med post, sen fick man ringa nån i klubben om man ville veta sin starttid.

Innan tävling gjorde man upp två **stämpelmallar** för varje bana innan kontrollenheterna placerades ut i skogen.

Vid starten var det upprop och utdelning av plastficka med innehåll.

Start på visselsignal.

Kontrollerna hade röd-vita skärmar eller fotogenlyktor med rött ljus nattetid. Senare kom batteridrivna nattlykta.

Stämpling skedde först med stämpel och stämpeldyna och senare med stift-klämman.

Vid målet satt två ”gubbar”. En ropade ”hupp” eller nåt och den andre skrev måltiden.

Startkorten paginerades (numrerades) och sattes ihop med tidsremsan på en

pinne med spik.

Allt lämnades till sekreteriatet där man räknade ut löptiden kontrollerade att stämplarna var rätt samt skrev ut resultatremsa.

Resultatremssorna häftades fast på en brädkloss som hängdes upp på resultatstegen.

Varje gång en bättre tid noterades måste ju lapparna ändra ordning så att bäst tid hängde högst upp.

Resultatlista skrevs på skrivmaskin och skickades till klubbarna.

Resultaten levererades till tidningarna så vi kunde läsa resultaten dagen efter.

Det var tider det.

Senkom ”Mullen” en bräda med dubbelhäftande tejp och en stämpeldyna med violett bläck/tusch där man ”satte” banan och sen tryckte. Noggrann inpassning karta för karta.

En revolution!

Anders



► Orienterare får bättre tarmflora

Artikel från forskning.se

Att vara orienterare är bra för hälsan. Det syns till och med i tarmen – de goda bakterierna frodas, visar en studie från Örebro universitet. Veteranorienterare har mer av en speciellt gynnsam tarmbakterie, jämfört med andra äldre friska.

– Alla vill givetvis inte orientera men det viktiga är att få med alla tre delarna: att röra på sig, aktivera hjärnan och umgås med vänner, säger Ida Schoultz, forskare i medicin vid Örebro universitet och en av de forskarna som lett studien.

– Veteranorienterarna mår bättre överlag. De upplever mindre stress, är gladare och har mindre problem med magen, fortsätter Ida Schoultz.

Forskningen med orienterarna startade redan 2012 och i den här studien jämförs veteranorienterarna med en grupp friska äldre som bor hemma. De har lämnat avföringsprover och fyllt i hälsoenkäter.

Enkäterna visar att orienterarna har lägre nivåer av stress, ångest, depression och magproblem.

– När vi blir äldre blir tarmfloran fattigare och många äldre har problem med magen, 65 procent visar studier, och därför är det en viktig nyckel.

Många goda bakterier

Avföringsproverna visar att orienterarna har en högre andel av en god bakterie som är bra för hälsan i sin tarmflora – jämfört med kontrollgruppen. Dessutom har de lägre halter av två bakterier som är förknippade med inflammation och sämre tarmhälsa.

– Vi vet att den fysiska aktiviteten är extra viktig. Människor som motionerar mycket får lägre nivåer av stress och ångest. När det gäller orienterarna är det en hel livsstil och många har orienterat i 40

Veteranorienterares tarmflora

Veteranorienterare hade en högre nivå av speciellt en bakterie kallad *Faecali-bacterium (F) prausnitzii*. Denna bakterie har visat sig vara viktig för produktionen av smörtsyra i tarmen, som i sin tur är en av de främsta näringssällarna för tjocktarmens celler. Veteranorienterarna har alltså en större andel av denna bakterie, vilket skulle kunna betyda att de också har

större andel smörtsyra. Detta framgår dock inte i studien, eftersom smörtsyra är näst intill omöjligt att mäta. Däremot visar den att gruppen av äldre personer som orienterar hade lägre nivåer av två bakterier *Parasutterella excrementi-hominis* och *Bilophila unclassified* som är förknippade med en sämre tarmhälsa.

Källa: Ida Schoultz information till de som deltog i studien

år och har levt hälsosamt, rört på sig och umgåtts.

– Utan att ens tänka på det har orienterare många gemensamma nämnare, som bidrar till en bättre maghälsa.

Ingen press att prestera

Veteranorientering beskrivs som en sport utan krav och en möjlighet att vara i skogen. Det är tävling men ingen press att prestera. Det är ingen som står och tittar på – det gör inget om man vill sätta sig på en stubbe och andas in lite skogsluft och sen fortsätta.

– Hjärnan och tarmen kommunicerar åt båda hållen och därför är även det sociala och skogsupplevelsen viktig. Orienterarna är en modell som är värd att studera vidare för att ytterligare förstå de komponenter som är viktiga för ett hälsosamt åldrande, avslutar Ida Schoultz.

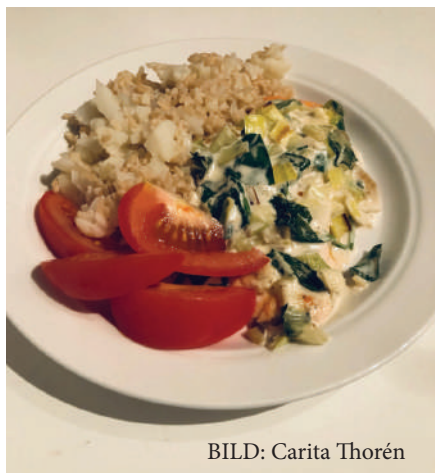


BILD: Carita Thorén

► Purjospenatlax med blomkålsris

Recept från "Thoréns 300 middagar" av Carita Thorén

INGREDIENSER:

400g	Lax
3dl	Fullkomsris
ca 500 g	Blomkål
1st	Purjolök
50 g	Färsk spenat
2 dl	Creme fraiche
1 dl	Grädde
2 msk	Fiskfond
	Salt & Peppar

GÖR SÅ HÄR:

Sätt ugnen på 200 grader.

Koka upp ris.

Ansa och skölj purjolök.

Skiva och fräs purjolök.

Blanda creme fraiche, grädde, purjolök, spenat och fiskfond. Smaka av med salt och peppar.

Lägg lax i en ugnssäker form. Bred på purjolöksblandningen.

Låt stå i mitten av ugnen cirka 20 minuter.

Hacka blomkål och låt koka några minuter. Sila av.

Blanda ris och blomkål.

Servera med tomat eller grönsak efter önskemål.

B

PP

Sverige, Port Payé

~~Gotlands Bro OK~~

~~Box 1145~~

~~621 22 Visby~~



*God jul och gott nytt år
till er alla!*



ILLUSTRATION: Lewis Key

